

Studie naar aanvullende MRI-scans voor vrouwen met dicht borstweefsel

Borsten bestaan uit vet, klier- en bindweefsel. Bij dicht (in het Engels: dense) borstweefsel bestaat een borst uit relatief veel klier- en bindweefsel en weinig vet. Daardoor valt een beginnende tumor niet altijd goed op tijdens een mammografie bij het bevolkingsonderzoek borstkanker. Zijn aanvullende MRI-scans dan zinvol?

Tekst: Arnoud Kluiters – Foto: UMC Utrecht

Een borstdensiteit van 75 procent of meer wordt beschouwd als hoog, één op de twintig vrouwen heeft hiermee te maken. Zij hebben een ongeveer drie maal grotere kans om borstkanker te ontwikkelen dan vrouwen met een borstdensiteit van 25 procent of minder. Het grootste gedeelte van de vrouwen heeft een borstdensiteit hier tussenin. Of vrouwen met dicht borstweefsel meer kans hebben op terugkeer van de ziekte na een eerder doorstane borstkanker, dat wordt nog nader onderzocht. In het algemeen geldt: de dichtheid van het borstweefsel heeft te maken met erfelijke aanleg. ‘Maar dat is niet de enige verklaring’, zegt Carla van Gils. Zij is hoogleraar klinische epidemiologie van kanker aan het Julius Centrum van het UMC Utrecht. Daar bestudeert ze de relatie tussen borstdensiteit en borstkanker. ‘Vooral leeftijd en hormonale factoren zijn van invloed op de dichtheid: naarmate vrouwen ouder wor-

den neemt die doorgaans af, en hij neemt meestal toe bij gebruik van hormoonpreparaten tegen overgangsklachten.’

Intervaltumoren

Dankzij het landelijke bevolkingsonderzoek naar borstkanker wordt jaarlijks bij circa zes op de duizend deelnemende vrouwen tussen 50 en 75 jaar een tumor vastgesteld. ‘Mede hierdoor daalt het aantal sterfgevallen door borstkanker, bovendien zijn naderhand minder belastende behandelingen nodig.’ Deze screening met mammografie kent ook zwakke punten. Hoe dichter het borstweefsel bijvoorbeeld, des te witter het beeld op de röntgenfoto oplicht. Dat is uitgerekend de “kleur” die radiologen niet verder helpt: ook een tumor oogt wit en is daarom in zo’n geval moeilijker te ontdekken. Ongeveer 30 procent van de borstkankers wordt niet bij screening gevonden. Ze komen pas aan het licht

tussen twee screeningsrondes in, doordat ze klachten veroorzaken. Deze zogenaamde intervaltumoren zijn dus al verder gevorderd en verkleinen daarmee de kans op een succesvolle therapie. Bij vrouwen met dicht borstweefsel wordt vaker een tumor ontdekt tussen twee screenings in dan bij vrouwen met lage borstdensiteit.

MRI-scans zinvol bij dicht borstweefsel?

Op zoek naar betere screeningsvormen onderzoekt Van Gils – samen met een team van radiologen en epidemiologen – sinds 2012 met de zogeheten DENSE-studie of aanvullende MRI-scans zinvol zijn bij vrouwen met dicht borstweefsel. Of dit levens redt, is nu nog onbekend. ‘Ons onderzoek vindt plaats in samenwerking met de screeningsorganisaties, het RIVM, en acht ziekenhuizen*. Er nemen bijna 4800 vrouwen met zeer dicht borstweefsel aan deel. Allen hadden na de laatste

Biobank

Aan de DENSE-studie is het DENSE-on-project gekoppeld. In dat project wordt bij de bijna 4800 deelnemende vrouwen met zeer dicht borstklierweefsel bloed afgenomen, maar ook bij duizend vrouwen in een vergelijkingsgroep met vooral veel vetweefsel (en dus weinig borstklierweefsel). Bij een deel van de vrouwen uit beide groepen wordt ook tepelvocht afgenomen. Indien van toepassing wordt bovendien een biopsie gedaan en tumormateriaal verzameld. ‘Het materiaal wordt ingevroren in een zogeheten biobank’, zegt Van Gils. ‘We hopen in de toekomst te ontdekken of dit materiaal mogelijk ook aanwijzingen bevat voor de aanwezigheid van borstkanker. Bovendien willen we meer te weten komen over de vraag: waarom heeft de ene vrouw zeer dicht borstweefsel en de ander niet?’ De biobank van het DENSE-on-project is bijna compleet en wordt de komende jaren ingezet om dit soort onderzoeksvragen te beantwoorden.

Heb ik dicht borstweefsel?

Dit wordt binnen het landelijk bevolkingsonderzoek nog niet bepaald, behalve in studieverband. Zie www.borstkanker.nl/dicht-borstklierweefsel Meer over het bevolkingsonderzoek lees je op https://www.rivm.nl/Onderwerpen/B/Bevolkingsonderzoek_borstkanker/Feiten_en_Fabels_over_bevolkingsonderzoek_borstkanker

Pink Ribbon

Het DENSE-on-project wordt volledig door Pink Ribbon gefinancierd. Pink Ribbon, A Sisters Hope, KWF Kankerbestrijding, ZonMW en Bayer AG subsidiëren allen de DENSE-studie. Pink Ribbon financiert onder meer wetenschappelijke onderzoeken en projecten op het gebied van behandeling, nazorg en langetermijneffecten van borstkanker. Met als doel: een beter en langer leven voor de (ex-)borstkankerpatiënt. Op www.pinkribbon.nl/onderzoek vind je een overzicht van alle gefinancierde projecten.

Prof. dr. Carla van Gils, hoogleraar klinische epidemiologie van kanker aan het UMC Utrecht

mammografie “geen bijzonderheden” te horen gekregen’, aldus de hoogleraar. Al deze vrouwen kregen na deze mammografie aanvullend een MRI. ‘We kijken naar het aantal extra borstkankers dat we met MRI vinden. Maar vooral is het belangrijk om het aantal intervaltumoren te vergelijken tussen de onderzoeksgroep en de vrouwen die aan het reguliere bevolkingsonderzoek deelnemen. Als dat aantal omlaag gaat bij vrouwen die een MRI krijgen, weet je dat je tumoren opspoorde die anders later ontdekt zouden worden. En dat het niet alleen gaat om heel kleine tumoren die nu toevallig op de MRI-scan ontdekt worden, maar dat ze zo langzaam groeien dat ze

* Het Antoni van Leeuwenhoek, UMC St. Radboud, Maastricht UMC, Jeroen Bosch Ziekenhuis, VU Medisch Centrum, Ziekenhuis Groep Twente, Albert Schweitzer Ziekenhuis en UMC Utrecht

nooit tot sterfte geleid zouden hebben. In dat geval zouden we van overdiagnose spreken.’ Ook mogen er niet teveel fout-positieve onderzoeken plaatsvinden. ‘Daarvan spreken we als er op een MRI aanwijzingen zijn voor borstkanker, de vrouw verder moet worden onderzocht (meestal met een biopsie) en er later toch geen kanker blijkt te zijn. Dat veroorzaakt veel onrust.’

Resultaten afwachten

In het bevolkingsonderzoek borstkanker wordt op dit moment de dichtheid van het borstweefsel niet standaard gemeten, maar in verband met de DENSE studie wel. De eerste resultaten van de studie worden later dit jaar verwacht. Van Gils: ‘Op dit moment hebben we helaas nog geen bewezen alternatieven of aanvullingen op het huidige bevolkingsonderzoek. We mogen de impact van overdiagnoses en fout-

positieve uitslagen die gepaard kunnen gaan met extra screening bijvoorbeeld met MRI echt niet onderschatten. Voor nu adviseer ik ook voor vrouwen met dicht borstweefsel screening met mammografie, ook al is de waarde minder dan bij vrouwen met een lage borstdensiteit. Je kunt namelijk bepaalde afwijkingen wel zien. En voor alle vrouwen geldt: ga als je iets onregelmatigs in je borst voelt naar de dokter, ook al ben je net naar de screening geweest. Blijkt later uit onze studie dat een MRI nut heeft en dat de kosten opwegen tegen de baten, pas dan kan dit betekenen dat het bevolkingsonderzoek moet worden aangepast.’ ●